

ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ МОВНОГО НАВЧАННЯ В МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Литвиненко Н. П.

*доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри мовної підготовки
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
бульв. Тараса Шевченка, 13, Київ, Україна
orcid.org/0000-0002-6572-2392
nplytvynenko1@gmail.com*

Місник Н. В.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри мовної підготовки
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
бульв. Тараса Шевченка, 13, Київ, Україна
orcid.org/0009-0009-2175-8068
nataliamisnyk@gmail.com*

Ключові слова: *інтерактивна форма навчання, інтерактивний метод, інтерактивна технологія, онлайн-платформа, мовна підготовка, медична термінологія, професійна комунікативна компетентність.*

У статті обґрунтовано актуальність проблеми застосування інтерактивних форм навчання в медичних закладах вищої освіти під час вивчення рідної мови за професійним спрямуванням. Описані інтерактивні методи викладання дисципліни дозволяють інтенсифікувати навчальний процес, у результаті чого у майбутніх медичних працівників формуються навички, необхідні для спілкування в різних комунікативних ситуаціях. Запропонований авторами аналіз інтерактивних методів й освітніх технологій дає змогу окреслити можливості і практичне значення використання даного формату навчання в системі вищої професійної освіти для удосконалення підготовки майбутніх фахівців згідно з кваліфікаційними вимогами до сучасного лікаря. Метою роботи є характеристика основних інтерактивних форм мовної підготовки, а також опис прикладів із власного досвіду викладання. У статті проведено розподіл інтерактивних методів навчання на групи залежно від способів їх реалізації. Предметом детального аналізу стали кейс-технології, метод мозкового штурму, рольові ігри, метод групових дискусій та ін. Особливу увагу приділено дослідженню інтерактивних методів навчання із застосуванням цифрових технологій. Їх використання на заняттях та під час позааудиторної роботи підвищує якість викладання, інтенсифікує навчальний процес, а також сприяє розвитку мотивації до вивчення дисципліни. Крім загальних результатів інтерактивного навчання, автори виділяють результати для конкретного здобувача освіти, з-поміж яких – досвід активного засвоєння навчального змісту у взаємодії з освітнім середовищем, і результати для навчальної мікрогрупи: розвиток навичок спілкування і взаємодії у групі, формування ціннісно-орієнтаційної єдності групи, прийняття моральних норм і правил співпраці. Для аналізу матеріалу використовується описовий метод, який реалізується за допомогою прийомів класифікації та систематизації інтерактивних форм викладання. Результати, отримані в ході дослідження, використано під час розроблення навчального курсу з мовної підготовки вітчизняних студентів медичних факультетів Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця та можуть бути використані у практиці викладання відповідних дисциплін.

INTERACTIVE FORMS OF LANGUAGE LEARNING IN MEDICAL INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

Lytvynenko N. P.

*Dr. Sci. (Philology), Professor,
Head of the Department of Language Studies
Bogomolets National Medical University
Taras Shevchenko blvd, 13, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0002-6572-2392
nplytvynenko1@gmail.com*

Misnyk N. V.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Language Studies
Bogomolets National Medical University
Taras Shevchenko blvd, 13, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0009-0009-2175-8068
nataliamisnyk@gmail.com*

Key words: *interactive form of education, interactive method, interactive technology, online platform, language training, medical terminology, professional communicative competence.*

The article substantiates the relevance of the problem of using interactive forms of education in medical institutions of higher education during the study of the native language in a professional direction. The described interactive methods of teaching the discipline make it possible to intensify the educational process, as a result of which future medical workers develop skills necessary for communication in various communicative situations. The analysis of interactive methods and educational technologies proposed by the authors makes it possible to outline the possibilities and practical significance of using this training format in the system of higher professional education to improve the training of future specialists in accordance with the qualification requirements for a modern doctor. The purpose of the work is to characterize the main interactive forms of language training, as well as to describe examples from one's own teaching experience. The article divides interactive learning methods into groups depending on the methods of their implementation. Case technologies, brainstorming method, role-playing games, group discussion method, etc. became the subject of detailed analysis. Special attention is paid to the research of interactive teaching methods using digital technologies. Their use in classes and during extracurricular work increases the quality of teaching, intensifies the learning process, and also contributes to the development of motivation to study the discipline. In addition to the general results of interactive learning, the authors highlight the results for a specific student, among which is the experience of active assimilation of educational content in interaction with the educational environment, and the results for the educational microgroup: the development of communication and interaction skills in the group, the formation of value-orientational unity of the group, adoption of moral norms and rules of cooperation. To analyze the material, a descriptive method is used, which is implemented using methods of classification and systematization of interactive forms of teaching. The results obtained during the research were used during the development of a training course on language training for domestic students of medical faculties of the Bogomolets National Medical University and can be used in the practice of teaching relevant disciplines.

Постановка проблеми. Інтерактивні методи навчання є потужним інструментом для формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі медицини. Вони стимулюють активність студентів, залучають їх до процесу набуття знань, заохочують до критичного мислення, сприяють формуванню лідерських якостей, навичок здорового співробітництва та соціалізації, здатність до командної роботи та співпраці. Інтерактивні методи навчання підвищують мотивацію здобувачів ЗВО до навчання, оскільки вони можуть самостійно досліджувати, діяти та спілкуватися у процесі навчання. Сучасні технології дозволяють також створювати інтерактивні вебсайти, відеоуроки, онлайн-дискусії та інші інтерактивні інструменти, які сприяють ефективному навчанню в закладах вищої освіти.

Важливим є застосування інтерактивних методів навчання у процесі підготовки майбутніх лікарів з розвинутими комунікативними навичками, які формуються під час вивчення дисциплін мовного циклу в медичних університетах. Так, зокрема, при опануванні української мови за професійним спрямуванням з метою її подальшого застосування в клінічній практиці інтерактивні технології дозволяють створювати ситуації, які моделюють реальні фахові сценарії, де студенти можуть вдосконалювати свої комунікативні навички, а також вивчати професійну термінологічну лексику. Застосування інтерактивних методів стимулює перехід від пасивного сприйняття нового матеріалу до активного способу навчальної діяльності, в результаті чого підвищується мотивація студентів до навчання та їхня активність на практичних заняттях.

Аналіз досліджень та публікацій дає підстави стверджувати, що використання інтерактивних технологій у навчальному процесі привертає увагу багатьох учених і педагогів.

Уперше термін «інтерактивна педагогіка» у 1975 році застосував німецький дослідник Ганс Фрінц. Лінгвістичне тлумачення слова, представлене в іншомовних словниках, свідчить, що поняття «інтерактивність» має англійське коріння («inter» – взаємо-, «act» – діяти). Отже, йдеться про взаємодію здобувачів освіти, перебування їх у режимі бесіди, діалогу [7, с. 36]. Спілкуючись під час заняття в контексті заданої теми, студенти навчаються критично й творчо мислити, приймаючи відповідні рішення. Головна ознака інтерактивного навчання – використання власного досвіду, свобода розумової діяльності при побудові логічних висновків [6, с. 76]. Обґрунтовуючи у своїх дослідженнях інтерактивне навчання як інноваційне педагогічне явище, науковці розглядають його як інструмент освоєння нового досвіду, зважаючи на теоретичний і дидактичний аспекти інтерактивних технологій [5–8; 11–12; 16; 20].

Упровадження інтерактивних методів навчання у галузі медичної освіти є одним із найперспективніших шляхів удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців згідно з кваліфікаційними вимогами до сучасного лікаря, які були розроблені з урахуванням темпів зростання наукової бази медицини в Україні і світі [4; 13; 18]. На сьогодні є очевидним, що традиційні навчальні підходи більше не є достатніми для викладання фахових дисциплін. Застосування інтерактивних методів дозволяє створювати сучасні, цікаві та креативні заняття, які значно підвищують ступінь сприйняття студентами потрібної інформації, покращують якість навчання та забезпечують більш глибоке засвоєння матеріалу.

Цілком логічно, що наразі інтерактивні методи навчання є предметом уваги вчених, які досліджують проблеми підвищення якості професійної підготовки в медичних ЗВО у процесі вивчення дисциплін клінічного циклу [1-3; 9; 10; 14; 15; 17; 19; 20]. Водночас комплексного дослідження проблеми підвищення якості професійної підготовки в медичних ЗВО у процесі вивчення мовних дисциплін із застосуванням інтерактивних методів навчання поки що немає.

Мета статті – обґрунтувати значущість застосування інтерактивних методів навчання у професійній підготовці студентів медичних ЗВО у процесі викладання дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтерактивні технології навчання мови засновані на активній взаємодії учасників спілкування. Реалізації такої взаємодії сприяють різноманітні комунікативні завдання для залучення студентів до практичного застосування мови в автентичних ситуаціях. Це формує вміння та навички майбутніх фахівців, що є критеріями, за якими ми оцінюємо здобувачів ЗВО в рамках компетентного підходу. Застосування інтерактивних методів сприяє тому, що студент відчуває себе не об'єктом освітнього процесу, а суб'єктом, який регулює процес набуття знань, що безперечно зумовлює внутрішню мотивацію та підвищує цікавість до предмету.

Інтерактивні методи навчання умовно можна розділити на дві основні групи залежно від того, в який спосіб вони реалізуються: із застосуванням цифрових технологій чи без них. До першої групи відносимо:

- кейс-метод або метод ситуативного аналізу (case method);
- метод мозкового штурму (brainstorming technique);
- метод рольової гри (role-playing method);
- метод групових дискусій (method of group discussions) тощо.

Кейс-метод є популярною педагогічною стратегією, яка здебільшого використовується в освіті для навчання студентів за допомогою реальних ситуацій, з якими вони можуть зіткнутися у професійній діяльності. Номінуємо ці ситуації довільно, орієнтуючись насамперед на нейтральність конотації:

«Комунікація з пацієнтом»

Студентам пропонується вирішити ситуацію, де вони повинні взаємодіяти з пацієнтом, який має проблеми з розумінням мови або висловлюється нечітко. Мета такого кейсу – вдосконалити вміння ефективно спілкуватися з пацієнтами, використовуючи максимально дієві мовні засоби.

«Медичні записи і документація»

Студенти отримують медичну картку пацієнта з незавершеною історією хвороби. Необхідно доповнити картку, використовуючи відповідні мовні засоби. У такий спосіб студенти вчаться коректно та професійно оформляти медичну документацію, використовуючи спеціалізовану медичну лексику та мовні звороти.

«Медична етика»

Студенти отримують опис ситуації, де лікар зіштовхується з етичною дилемою, наприклад, проблема збереження життя пацієнта проти його волі. Мета такого кейсу – спонукати студентів міркувати про етичні аспекти медичної практики, вчити аргументувати свої рішення та розуміти важливу роль мовлення в подібних складних ситуаціях.

«Медична презентація»

Студенти отримують завдання підготувати презентацію на певну медичну тему і презентувати її аудиторії, виконуючи ролі лікарів та пацієнтів. Такий підхід формує навички публічних виступів, дає можливість продемонструвати знання медичної термінології та вміння зв'язно та логічно подавати інформацію.

«Розробка інформаційного буклета»

Студентам пропонується створити інформаційний буклет для пацієнтів, що містить інструкції, поради або іншу медичну інформацію. Така робота уможливить розвиток писемних комунікативних навичок, уміння перекладати складні медичні концепти на зрозумілий для пацієнтів мовленнєвий рівень.

Пропоновані кейси допомагають студентам на заняттях з української мови за професійним спрямуванням вдосконалювати свої мовні навички та готуватися до реальних ситуацій, з якими вони можуть зіткнутися в медичній практиці. Використання реальних сценаріїв робить навчання більш практичним і стимулює активність студентів.

Заняття може бути багатогранним та цікавим, якщо використовувати таку інтерактивну технологію, як **мозковий штурм** для стимулювання

творчого мислення та пошуку студентами швидкої відповіді на питання. Ось декілька прикладів застосування такої технології:

«Словник асоціацій»

До запропонованого на дошці або в документі списку медичних термінів студенти швидко добирають слова, які асоціюються у них із поданими лексемами. Наприклад, до терміна «кардіологія» студенти можуть запропонувати слова «серце», «ЕКГ», «аритмія» та ін. Це допоможе розширити їхні знання і пов'язати нову інформацію з уже вивченими поняттями.

«Аналіз медичної літератури»

Кожна зі сформованих груп студентів отримує фрагмент літературного твору медичної тематики. Учасники кожної групи мають проаналізувати текст на предмет мовних засобів, стилістичних особливостей та ін. Наступним кроком може бути коротка презентація та обговорення висновків.

«Медичні дебати»

Організація дебатів на медичні теми допомагає студентам розвивати навички аргументації та виразне мовлення. Вони можуть обговорювати етичні проблеми в медицині, різні підходи до лікування, методи діагностики тощо.

«Медичний словник»

Студенти мають пригадати або скласти тематичний перелік відомих їм медичних термінів. Використовуємо метод мозкового штурму, щоб студенти презентували всі можливі слова та фрази, аббревіатури, спеціальні терміни або словосполучення, пов'язані зі здоров'ям, медициною, хворобами тощо. Доречним буде обговорення походження цих слів, їх значення та вживання в медичному контексті. Як уже зазначалося, ідея інтерактивного методу мозкового штурму полягає в тому, що учасники навчальної групи генерують ідеї і рішення шляхом швидкого і вільного висловлювання своїх думок без критики або оцінки.

Актуальним є інтерактивний **метод ролівої гри**, коли учасники імітують ситуацію та грають певні ролі. Студенти можуть відтворювати різні медичні сценарії, використовуючи мовні навички у контексті взаємодії *лікар – пацієнт*, *лікар – лікар*, *лікар – родичі пацієнта*.

Роліві сценарії можуть бути пов'язані з оглядом хворого, опитуванням, обстеженням, що відповідно можна номінувати згідно з конкретними обставинами комунікації, наприклад, «опитування пацієнта з болем у животі» або «надання першої допомоги при опіку». Це також може бути медична консультація, прийом у лікаря-спеціаліста, невідкладна допомога під час аварії тощо. Краще, щоб студенти самі створили сценарії та зіграли їх у парах або невеликих групах, використовуючи арсенал фахової мови медика. Слід надати час на обговорення ролей і ситуацій, які

можуть виникнути, після чого аудиторія готова сприймати презентацію сценаріїв. Наступний етап – обговорення використаних мовних засобів та шляхів покращення комунікації в подібних ситуаціях. Така робота допомагає студентам вправлятися у професійному спілкуванні, використовуючи медичну термінологію, та адаптуватися до різних клінічних ситуацій, дає змогу відпрацьовувати навички діалогічного мовлення.

Під час застосування *методу групової дискусії* студенти об'єднуються у групи з метою обговорення новин з медичної сфери або клінічних випадків, нових методів лікування певного захворювання тощо. Здобувачі освіти аргументують власні думки щодо ефективності такого лікування, використовують арсенал медичної терміносистеми та презентують свої міркування на основі набутих знань. Групова взаємодія включає учасників у спільне вирішення завдань (дебати, дискусії тощо), сприяє зміцненню співпраці та комунікації між студентами. Студенти можуть також виконувати групову роботу над проєктами, тематично пов'язаними з медичними проблемами. Це може бути, наприклад, опрацювання інформації про певне захворювання; напрацьований матеріал на наступному етапі буде представлений перед аудиторією. Такий процес сприяє водночас розвитку навичок публічного виступу.

Інтерактивні методи навчання із застосуванням цифрових технологій передбачають:

- використання комп'ютерних програм та онлайн-платформ, які дозволяють студентам взаємодіяти з навчальним матеріалом у формі відео, аудіо, інтерактивних вправ тощо;

- веб-конференції та віртуальні класи, коли організація взаємодії викладача й студентів відбувається через відеозв'язок або віртуальні класні кімнати;

- використання інтерактивних електронних дошок, які дозволяють писати, малювати та взаємодіяти з комп'ютерними додатками безпосередньо на поверхні дошки.

Вибір інтерактивних методів залежить від конкретних навчальних цілей, теми заняття та запитів щодо подання інформації. Так, наприклад, студенти можуть користуватися мобільними додатками або комп'ютерними програмами для вивчення медичної термінології та практики мовленнєвих навичок, використовувати медичний додаток, який пропонує клінічні випадки, тести та інтерактивні завдання для практики діагностики та лікування.

Існує багато програм та платформ, які можна використовувати для інтерактивного навчання студентів-медиків рідної мови за професійним спрямуванням: «Moodle» – безкоштовна платформа для навчання в режимі онлайн, яка доз-

воляє створювати інтерактивні курси, завдання, тести та форуми для обговорення; «Quizlet» – онлайн-платформа для створення та застосування навчальних карток з медичною термінологією, де на одному боці картки – термін, а на іншому – його визначення або пояснення, Використання режиму «Тест» дуже зручне для перевірки, запам'ятовування та розуміння студентами термінів, визначень та медичної лексики загалом, тестів та інших навчальних матеріалів. Зупинимось детальніше на використанні програм «Kahoot!» та «Quizlet».

«Kahoot!» – це інтерактивна платформа для створення віртуальних квізів (з англ. Quiz – вікторина), опитувань та інших ігрових завдань для формування комунікативної компетентності студентів-медиків.

1. Створення квізу: Викладач створює квіз, де питання стосуються термінів на позначення актуальних понять у медицині. Наприклад, питання може звучати: «Яким терміном номінується високий кров'яний тиск?». У відповіді можуть бути запропоновані варіанти: «атеросклероз», «гіпертонія», «діабет».

2. Залучення студентів: Студенти входять на платформу «Kahoot!» за допомогою смартфонів або комп'ютерів. Кожен студент отримує свій унікальний код, щоб долучитись до квізу.

3. Проведення гри: Викладач відтворює квіз на екрані або проєктує його на великий екран, щоб студенти могли бачити питання та варіанти відповідей. Студенти обирають свої відповіді на своїх пристроях.

4. Отримання результатів: Після кожного питання платформа «Kahoot!» показує, яка відповідь була правильною, а також надає статистику про те, які студенти дали правильні відповіді. Викладач може прокоментувати правильні та неправильні відповіді, роз'яснити складні моменти, пояснити медичні терміни та їх використання у контексті.

Такий інтерактивний підхід до навчання може сприяти більш активній участі студентів, збільшенню їх мотивації та покращенню засвоєння мовного матеріалу як інструментарію медичного професійного дискурсу.

«Quizlet» – платформа, яка дозволяє створювати інтерактивні навчальні картки, набори слів і тестові завдання для вивчення масиву медичних термінів.

Так, для надання студентам можливості вивчити термінологічний мінімум та перевірити свій рівень знань, можна створити набір флеш-карток на вищевказаній платформі із запитаннями та відповідями за таким алгоритмом:

1. Реєстрація або вхід у свій акаунт на «Quizlet».
2. Створення нового набору карток (Set) та назви, наприклад, «Клінічні терміни з теми *Кардіологія*».

3. Додавання необхідної для засвоєння навчального матеріалу кількості карток з парами запитань і відповідей. Наприклад: Запитання 1: Що означає слово «кардіологія»? Відповідь: Галузь медицини, яка вивчає захворювання серця та судин. Запитання 2: Що таке «стетоскоп»? Відповідь: Медичний інструмент, який використовується для прослуховування звуків органів у тілі пацієнта.

4. Збереження набору карток та його оприлюднення, щоб студенти могли до нього отримати доступ.

5. Запрошення студентів до роботи з картками шляхом надання доступу до матеріалу.

У такий спосіб студенти можуть використовувати картки для вивчення нових термінів, перевірки своїх знань у режимі тестування або гри. Цей інтерактивний підхід допомагає студентам активно долучатися до процесу навчання, покращує запам'ятовування та розуміння медичної професійної мови, а також забезпечує зручну систему перевірки прогресу в навчанні.

Звісно, є інші платформи та додатки для інтерактивного навчання, і завжди можна вибрати той, який найбільше відповідає потребам викладача та студентів. Основна ідея – створити формат

навчання, який би уможливив активне вивчення медичної професійної мови та підвищення дискурсивного рівня майбутніх фахівців.

Практичним втіленням вищезгаданих теоретичних питань стало створення авторами і запровадження на кафедрі мовної підготовки Національного медичного університету імені О. О. Богомольця нової навчальної дисципліни «Інтерактивні мовні практики з медичної комунікації» для вітчизняних студентів другого курсу медичних факультетів. Важливим моментом тут є можливість використовувати на занятті не лише окремих елементів інтерактивності, а перевести заняття цілком в інтерактивну форму.

Висновки. Як показує дослідження, інтерактивні форми навчання є достатньо затребуваними у практиці викладання мовних дисциплін у медичному ЗВО, оскільки допомагають зробити навчальний процес ефективнішим, а заняття – більш пізнавальними і захопливими. Разом із тим інтерактивні методи навчання сприяють залученню всіх учасників до взаємодії та співпраці, а відтак – формуванню у студентів вмінь і навичок командної роботи, що є вкрай важливим для професійної діяльності в галузі медицини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гай Л., Сухін Ю., Венгер В. Сучасні методи викладання медичних дисциплін у вищій школі. *Медична освіта*. 2013. № 1. С. 15–18.
2. Губіна Н. Інтерактивна форма навчання в процесі спеціалізації з клінічної фармації на фармацевтичному факультеті в рамках болонської системи. *Медична освіта*. 2015. № 4. С. 41–43.
3. Дорошенко О., Ліскевич І., Максимчук Л., Олійник О. Інтерактивні методи навчання як засіб удосконалення практичних занять з дисципліни «Неврологія» в умовах кредитно-модульної системи. *Галицький лікарський вісник*. 2012. Т. 19, 3(1). С. 66–67.
4. Закон України «Про вищу освіту». № 1556-VII. 2014.
5. Запорожан В., Каштальян М., Чернецька О. Сучасні підходи до освітнього процесу з підготовки високопрофесійних фахівців. *Медична освіта*. 2017. № 3. С. 27–31.
6. Інтерактивні технології на уроках української словесності / укл. Р. Оришин. Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. 106 с.
7. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: методичний посібник / авт.-укл.: Пометун О., Пироженко Л. Київ : «А.С.К.», 2016. 136 с.
8. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: зб. наук. праць / за ред. М. Козяра, Н. Ничкало. Львів : ЛДУ БЖД, 2017. Вип. 5. 400 с.
9. Кулішов С., Кудря І., Третяк Н. Інтерактивне навчання внутрішньої медицини як технологія включення студентів в управління навчальним процесом. ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», 2014. С. 114–115.
10. Лучко О. Вивчення внутрішньої медицини студентами стоматологічного факультету з використанням інтерактивних методів навчання. *Актуальні проблеми сучасної медицини*. Вісник Української медичної стоматологічної академії. 2020. Т. 20(1). С. 177–180.
11. Мірошніченко О. Аналіз ефективності інтерактивних методів навчання професійної медичної лексики українською мовою студентів-іноземців. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Вип. 36. Дрогобич, 2021. С. 267–272.
12. Остапчук Д., Мирончук Н. Інтерактивні методи навчання у вищих навчальних закладах. *Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном*: зб. наук. праць / за заг. ред. С. Вітвицької, Н. Мирончук. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 140–143.
13. Про схвалення Стратегії розвитку медичної освіти в Україні. № 95-р. 2019.

14. Разнатовська О., Мурзіна О., Потоцька О., Алексеєва Г. Актуальність впровадження в освітній процес студентів-медиків інтерактивних методів навчання. *Медична освіта*. 2018. № 4. С. 85–88.
15. Рожнова Т., Вадзюк С., Наконечна С., Ратинська О. Інтерактивні методи навчання – шлях до підвищення ефективності освітнього процесу у медичних закладах вищої освіти. *Медична освіта*. 2022. № 3. С. 51–59.
16. Ситнік Т. Місце й роль інтерактивного навчання у системі інноваційних технологій в закладах вищої освіти. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. 2021. № 4. С. 11–18.
17. Скрипник Л. Інтерактивне навчання студентів у вищій медичній школі. *Архів клінічної медицини*. 2013. № 2. С. 91–93.
18. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ : ТОВ «ЦС», 2015.
19. Chimmalgi M. Interactive Lecture in the Dissection Hall: Transforming Passive Lecture into a Dynamic Learning Experience. *Anatomical sciences education*. – 2019. Vol. 12(2). P. 191–199.
20. Stuchynska N., Ostapovych N., Belous I., Mazurenko J., Zakusilova T. Game-based technologies in teaching professionally oriented natural sciences to the future doctors. *Nuances: Estudos Sobre Educação*. 2020. Vol. 31. P. 160–175.

REFERENCES

1. Hai L., Sukhin Y., Venher V. (2013) Suchasni metody vykladannia medychnykh dystsyplin u vyshchii shkoli. [Modern methods of teaching medical disciplines in higher education]. *Medychna osvita* № 1, pp. 15–18.
2. Hubina N. (2015) Interaktyvna forma navchannia v protsesi spetsializatsii z klinichnoi farmatsii na farmatsevtichnomu fakulteti v ramkakh bolonskoi systemy. [Interactive form of training in the process of specialization in clinical pharmacy at the Faculty of Pharmacy within the framework of the Bologna system]. *Medychna osvita*, no. 4, pp. 41–43.
3. Doroshenko O., Liskevych I., Maksymchuk L., Oliynyk O. (2012) Interaktyvni metody navchannia yak zasib udoskonalennia praktychnykh zaniat z dystsypliny «Nevrolohii» v umovakh kredytno-modulnoi systemy. [Interactive learning methods as a means of improving practical classes in the discipline "Neurology" in the conditions of the credit-module system]. *Halytskyi likarskyi visnyk*. T. 19, 3 (1), pp. 66–67.
4. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu». (2014) [About higher education], no. 1556-VII.
5. Zaporozhan V., Kashtalian M., Chernetska O. (2017) Suchasni pidkhody do osvitnoho protsesu z pidhotovky vysokoprofesiinykh fakhivtsiv. [Modern approaches to the educational process of training highly professional specialists]. *Medychna osvita*, № 3, pp. 27–31.
6. Interaktyvni tekhnologii na urokakh ukrainskoi slovesnosti (2016) / ukl. R. Oryshchyn. [Interactive technologies in the lessons of Ukrainian literature]. Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky, 106 p.
7. Pometun O., Pyrozhenko L. (2016) Interaktyvni tekhnologii navchannia: teoriia, praktyka, dosvid: metodychnyi posibnyk [Interactive learning technologies: theory, practice, experience: methodical guide]. Kyiv: «A.S.K.», 136 p.
8. Koziar M., Nychkalo N. (ed.) (2017) Informatsiino-komunikatsiini tekhnologii v suchasni osviti: dosvid, problemy, perspektyvy: zb. nauk. prats [Information and communication technologies in modern education: experience, problems, prospects]. Lviv: LDU BZhD, vol. 5, 400 p.
9. Kulishov S., Kudria I., Tretiak N. (2014) Interaktyvne navchannia vnutrishnoi medytsyny yak tekhnologiiia vkluchennia studentiv v upravlinnia navchalnym protsesom. [Interactive teaching of internal medicine as a technology for including students in the management of the educational process]. VDNZU «Ukrainska medychna stomatolohichna akademiia», pp. 114–115.
10. Luchko O. (2020) Vychennia vnutrishnoi medytsyny studentamy stomatolohichnoho fakultetu z vykorystanniam interaktyvnykh metodiv navchannia. [Study of internal medicine by students of the Faculty of Dentistry using interactive learning methods]. *Aktualni problemy suchasnoi medytsyny*. Visnyk Ukrainskoi medychnoi stomatolohichnoi akademii. T. 20 (1), pp. 177–180.
11. Miroshnichenko O. (2021) Analiz efektyvnosti interaktyvnykh metodiv navchannia profesiinoi medychnoi leksyky ukrainskoiu movoiu studentiv-inozemtsiv. [Analysis of the effectiveness of interactive methods of teaching professional medical vocabulary in Ukrainian to foreign students]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka, Drohobych, vol. 36, pp. 267–272.
12. Ostapchuk D., Myronchuk N. (2014) Interaktyvni metody navchannia u vyshchykh navchalnykh zakladakh. [Interactive methods of learning in higher educational institutions]. *Modernizatsiia vyshchoi osvity*

v Ukraini ta za kordonom: zb. nauk. prats / za zah. red. S. Vitvytskoi, N. Myronchuk. Zhytomyr: ZhDU im. I. Franka, pp. 140–143.

13. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku medychnoi osvity v Ukraini. (2019) [On the approval of the Strategy for the Development of Medical Education in Ukraine], № 95-r.
14. Raznatovska O., Murzina O., Pototska O., Aleksieieva H. (2018) Aktualnist vprovadzhennia v osvitnii protses studentiv-medykiv interaktyvnykh metodiv navchannia. [The relevance of introducing interactive learning methods into the educational process of medical students]. *Medychna osvita*, № 4, pp. 85–88.
15. Rozhnova T., Vadziuk S., Nakonechna S., Ratynska O. (2022) Interaktyvni metody navchannia – shliakh do pidvyshchennia efektyvnosti osvitnoho protsesu u medychnykh zakladakh vyshchoi osvity. [Interactive learning methods are a way to increase the efficiency of the educational process in medical institutions of higher education]. *Medychna osvita*, № 3, pp. 51–59.
16. Sytnik T. (2021) Mistse i rol interaktyvnoho navchannia u systemi innovatsiinykh tekhnolohii v zakladakh vyshchoi osvity. [The place and role of interactive learning in the system of innovative technologies in institutions of higher education]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriiia «Pedagogichni nauky»*, № 4, pp. 11–18.
17. Skrypnyk L. (2013) Interaktyvne navchannia studentiv u vyshchii medychnii shkoli. [Interactive training of students in a higher medical school]. *Arkhiv klinichnoi medytsyny*, №. 2, pp. 91–93.
18. Standarty i rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity (ESG). (2015) [Standards and recommendations for quality assurance in the European Higher Education Area (ESG)]. Kyiv: TOV «TsS».
19. Chimmalgi M. (2019) Interactive Lecture in the Dissection Hall: Transforming Passive Lecture into a Dynamic Learning Experience. *Anatomical sciences education*, vol. 12 (2), pp. 191–199.
20. Stuchynska N., Ostapovych N., Belous I., Mazurenko J., Zakusilova T. (2020) Game-based technologies in teaching professionally oriented natural sciences to the future doctors. *Nuances: Estudos Sobre Educaçao*, vol. 31, pp. 160–175.